

Izhaja vsaki četrtek ob 11. uri dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nepravilna pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1.50.

Rokopise sprejema uredništvo v Gorici, dvorišče sv. Hilarija štev. 7.

Z urednikom je mogoče govoriti vsak dan od 8—12 dopoldne v upravnistični sobi.



Naročnino in naznana sprejema upravnništvo v Gorici, Semeniška ulica št. 9. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunski ulici in na Korenjskem bregu (Fiva Corno) št. 14 po 1.50.

C. listi in poslanice se računajo po petih vrstah, in sicer: če se tiska enkrat 14, dvakrat 12 vin., trikrat 10 vin. Večkrat po pogodbi.

Naročnino in oglase je plačati v Gorici.

Izdajatelj in odgovorni vrednik: Ivan Bajt v Gorici.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič) v Gorici.

## Vabilo

k javni tomboli, ki bo v Št. Petru nepreklicno prih. nedeljo, to je dne 14. julija, ako bo količkaj ugodno vreme, ker se ni mogla vršiti v nedeljo deloma radi slabega vremena, deloma radi drugih ovir. Dobitka sta dva: Činkvina 200 K, tombola 400 K. Ob 5. uri prične igrati vojaška godba. Po tomboli bo koncert in prosta zabava z narodnim petjem. K obilni udeležbi vabi slavno občinstvo

Odbor.

V Št. Petru, 8. julija 1901.

## Kdo rešuje delavsko vprašanje?

Iz govora dr. A. P. v Podgori 30. junija.

„Klerikaleci gotovo ne bodo pomagali (delavcem), ker ne znajo in ne morejo. Z rožnim vencem se tudi nič ne opravi... tako se delavsko vprašanje ne rešuje. ...Gregorčič je res vlado interpeliral. Kaj pa hoče vlada v takem sporu, kakoršen je bil v Podgori?“

„Soča“ in „Primorec“.

II.

## Vlada in delavsko vprašanje.

„Soča“ in „Primorec“ sta nam dalje še očitala: „Klerikaleci kličejo policijo na pomoč. Kaj pa hoče vlada v takem sporu, kakoršen je bil v podgorski papirnici.“

Dokazati hočem ob kratkem, kako nezmyselne so te besede. „Soča“ je sploh brez načel. Kar ji je danes belo, ji je jutri črno, kakor ji kaže.

Kdo naj skrbi za delavstvo, ako ne država, ako ne vlada? Namen države je, da skrbi za splošno blagostanje t. j. za blagostanje vseh. Naravno pa je, da mora država posebno skrbeti za tiste,

ki v največji meri pomagajo k splošnemu blagostanju, ki z delom in pridnostjo množijo premoženje in moč državi.

Vprašam pa, kateri stan pomaga v prvi vrsti k občenemu blagostanju, kateri stan množi najbolj državno premoženje in moč? Poleg onih, kateri vodijo ljudstvo in je učijo, stoje kot krepki stebri države v prvi vrsti delavski stanovi, ki z delom svojih rok prestvarjajo državo. Poglejmo lepe ceste, katere imamo v deželi in v celi državi, ki so neprecenljiva dobrota za vse ljudi, ki pospešujejo promet in množijo bogastvo! Čegavo delo so? Delavskih žuljevih rok! Poglejmo železnice, ki premrežujejo državo in jo vežejo s tujimi državami! Čegavo delo so? Morda akcionistov? Ne, delavske žuljeve roke so vse to storile! Poglejmo na lepo obdelana polja in vinograde! Delavci so vse to obdelali. Poglejmo velike tvornice, iz katerih nam prihaja razno blago, s katerim se oblačimo, iz katerih dobivamo razno potrebno orodje! Vse to je sad delavskih stanov! Poglejmo v c. kr. vojsko! Kdo so ti krepki mladeniči, ki branijo domovino pred sovražnikom. Ti so po večini sinovi kmečkih in delavskih stanov!

Kakor je iz tega razvidno, pomaga delavsko ljudstvo najbolj za splošni blagor. Delavsko ljudstvo stvarja tako rekoč splošni blagor. Ker pa je država, oziroma vlada, poklicana, da skrbi za splošni blagor, je poklicana tedaj, da skrbi v prvi vrsti za tiste, ki splošni blagor ustvarjajo in množijo. Vlada, katera zastopa in vodi državo, je tedaj poklicana, da v prvi vrsti skrbi za delavsko ljudstvo.

Prav to zahteva tudi rimski papež Leon XIII. v svojih okrožnicah. Dolžnost vlade je braniti in varovati de-

lavce. Pri sporih in štrajkih je dolžnost preiskati uzroke ter jih odstraniti. Dolžnost vlade je nadzorovati tvornice, v katerih so cele občine delavcev. Paziti mora, da se v njih ne delajo krivice delavcem, ne na telesu, ne na duši, da se ne žali ne vera, ne pravica, da se ne nalagajo ženskam in otrokom dela, ki so zdravju škodljiva, da se delavci ne izpostavljajo nevarnostim za življenje, da se dajejo primerne plače, s katerim delavstvo sebe in družino lahko preživlja.

Na drugi strani pa mora vlada paziti, da se med delavce ne širi agitacija proti zasebni lasti, da se z upori in s silo ne delajo krivice delodajalcem in gospodarjem na premoženju.

Na sploh mora vlada bolj skrbeti za reveže, nego za bogatine, kajti ti so že dobro preskrbljeni. V splošno korist države je tudi, da je premoženje bolj ko mogoče enakomerno razdeljeno med državljane in da se število nemaničev manjša.

Iz vsega tega je razvidno, da sta „Soča“ in „Primorec“ popolnoma na krivi poti, ko pišeta: „Kaj pa hoče vlada v takem sporu, kakoršen je bil v Podgori?“ Kakor sv. cerkev, ima tudi država obočeno besedo pri socialnem vprašanju in brez njiju je rešitev socialnega vprašanja nemogoča. Sv. cerkev ima nebeške nauke, ki osrečujejo človeški rod, ako se po njih ravna, država pa ima v rokah oblast in moč, s katero lahko marsikaj doseže v prid onega stanu, ki najbolj služi splošnemu in občenemu blagru.

Hvala Bogu, da so začele vlade zdaj to spoznavati. Po vseh državah prodira prepričanje, da je treba za delavske stanove bolj skrbeti, da jih je treba

varovali pred izsesavanjem in izkoriščanjem brezsrčnih mogotcev. Zato ima vlada ne samo pravico, ampak tudi strogo dolžnost. Samo po sebi [pa se razume, da se morajo delavci držati meje pravičnosti, ako hočejo uživati podporo od vlade. Proti delavcem, ki bi delali krivico, mora vlada odločno nastopati.

V čem se je tedaj naše „Kat. del. društvo“ pregrešilo, ko se je obrnilo na vlado, naj posreduje ter stori svojo dolžnost? „Kat. slov. delavsko društvo“ je nastopilo edino pravo pot, ki vodi do uspeha. Tudi v prihodnje se hočemo obračati na vlado za pomoč. Ako nam goriška narodno napredna stranka to zamerja, je znamenje, da ne razume stvari. — Vlada ima pravico, vlada ima dolžnost vmešavati se v delavsko vprašanje.

To so načela, katerih se oklepamo v svojem delovanju, katera nas ločijo od socialne demokracije in od liberalizma in naprednjaštva. Prepričani smo, da bodo ta načela prej ali slej zmagala na celi črti. Razpač bo trhli liberalizem, razpala bo socialna demokracija, ostalo pa bo zdravo, večno mlado in krepko krščanstvo.

## Je-li vera nostranska reč?

2. „Vera je in bo na veke „poglavitna reč“. Tako zahteva pred vsem razum!

Razum spoznava, da biva najvišje bitje, ki je Bog. On je, kakor je sam razodel, v treh osebah, nad svetom, neskončno popolni um in najpopolnša volja, vedno neizpremenljiv. — Vse, kar imenujemo svet, je On ustvaril; mi sami, ki smo razumna bitja na svetu, smo

vražniki Boga in cerkve me lahko umorijo, Bog pa ne umrje.“

Tisti večer se je Moreno zaklenil v svojo sobo, ker je hotel drugi dan senatu prebrati slavnostno sporočilo. Nek duhovnik je po vsi sili prosil, naj mu dovolijo vstop, ker ima za predsednika silno važno reč. Ko vstopi, reče predsedniku: „Gospod predsednik, znano Vam je, da je Vaše življenje v nevarnosti, vendar ne veste še ure, kedaj se bo zločin izvršil. Morilec so sklenili, da Vas napadejo, če le mogoče, že jutri. Zaretim Vas, zavarujte se.“

„Prejel sem že več svaril“, odgovori predsednik, „najboljše bom zavarovan, dragi gospod, če se pripravim, da stopim pred Božji prestol“. Duhovnik žalosten odide, Moreno nadaljuje svoj spis.

Drugi dan 6. avg. je bil prvi petek meseca in spomin spremenjenja Gospodovega.

Ta dan je na poseben način posvečen presv. Srcu Jezusovemu in verniki v obilnem številu prejemajo sv. R. T. V stolnici je bilo sv. R. T. javno izpostavljeno.

Vladno poslopje je tik stolnice ob glavnem trgu „Plasa major“ mesta Kito. Ko je predsednik spisal sporočilo, je skoro celo noč prečel v molitvi. Zgodaj je šel v cerkev sv. Dominika k sv. obhajilu. Dolgo je tam molil. Še le ob 8. se je vrnil domov, da je še enkrat prebral in popravil svoje sporočilo, katero je hotel prebrati ministerstvu. — Proti

edni uri se Moreno poda proti vladni hiši. Mimogrede stopi še v hišo svojega svaka Ignacija Alkasar. Glas o nekem nameravanem napadu se je bliskoma raznesel. Na trgu je bilo več gruč sumljivih ljudi, ki so s svojim vedenjem kazali, da nekoga pričakujejo.

Svak reče predsedniku: „Vaši sovražniki gledajo na vsak Vaš korak. Vi ne smete iz hiše“. „Nič se ne zgodi, česar Bog noče“, odgovori Moreno. — „Povsod sem v Božjih rokah“.

Svak ponudi Morenu hladilno pijačo. Ker se je Moreno vsled tega začel potiti, si je zapel svrhnik. Ta okoliščina je sicer brez pomena, vendar mu je zabranila brz zagrabit za orožje. Predsednik se poslovi od Alkasarjeve družine, spremlja ga pobočnik Palares. Predno vstopi v vladno poslopje k slavnostni seji, poda se še v stolno cerkev k počeščenju Najsvetejšega. Dolgo se je mudil v cerkvi.

Zarotniki, med njimi tudi sedlar Rajo, so nestrpni. Zato pošlje Rajo v cerkev po predsednika, čes, da ga čaka nujno opravilo v zbornici. Predsednik brz uboga, ter zapusti cerkev. Stopi čez stopnice, ki vodijo k vladni hiši, naredi pet ali šest korakov proti vhodu; kar začuti v plečah mahlej z bodalom. Brž se obrne, ter zaupije nad Rajom, kateri je imel bodalo v roki: „Podli morilec!“ Odpenja svrhnik, da zagradi za orožje; pa Rajo mu ne da časa, ampak mahne

še enkrat po glavi predsednikovi; drugi zarotniki pa sprožijo nanj samokrese.

Mlad gospod, ki je bil tam blizu, skoči brz v pomoč predsedniku ter popade Rajo za roko, pa sam ranjen pade na tla. Ko vidi podli morilec Rajo, da hoče predsednik do vhoda, stopi predenj, ter ga še večkrat useče z nožem v levo ramo, desno pa mu tako razmesari, da se je še komaj držala trupla. Moreno se nasloni na ograjo stopnic, pa omahne čez, ter pade na trg, pet metrov visoko. Obleži brez gibanja. Divji Rajo skoči zopet k njemu, ga z bodalom večkrat zabode v glavo, ter upije kot zverina: „Pogini, rabelj prostosti!“

Garcia Moreno še enkrat zbere svoje moči, da bi ustal, pa ne more; iz njegovih ust pa pride kot zadnje pričevanje njegove vere, upanje in ljubezni besede: „Dios no muere! Bog ne umrje!“

Zmešnjava je bila velika. Od vseh strani so drli skup ljudje. Pobočnik Palares je hitel v vojašnico po pomoč. — Morilec so bežali, ter kričali: „Tiran (zatiralec) je poginil!“ Rajo je ležal na tleh, zadela ga je v stegno kroglja namenjena Morenu. Vojaki ga zagrabijo. Nesramnež ves zmešan pa upije: „Kaj mi hočete? Jaz nisem nič storil, nič, nič!“

Nek vojak ves iz sebe od žalosti in jeze ukaže množici, naj se umakne, ter reče: „Kako morete gledati tega zloдея!“ Ljudstvo se umakne, vojak pa sproži hudo nabalo pa se sicer mrtev. Razkačena množica mu dene vrv okoli

LISTEK.

## Gabrijel Garcia Moreno.

(Životopis katoliškega politika.)

Visoko čislam učenjaka, ki nam preganja temo zmot, a bolj še cenim poštenjaka, ki vé in hodi pravo pot.

S. Gregorčič.

## „Dios no muere“ — Bog ne umrje.

Dne 10. avgusta praznujejo v Ekvadorju obletnico državne neodvisnosti, naroden praznik. Za tisti dan je Moreno odločil s svojim sinom Gabrijelom izprehod na konjih. Zato je naročil mlademu jahaču novo sedlo pri sedlarju Rajo. Ta mož je bil doma iz Kolumbije, zelo bistroumen, pa neznačajan človek. Moreno mu je bil zaupal važno državno službo, pa ga je bil zopet odstavil, ker ni bil zanesljiv. Od tedaj si je Rajo služil kruh s sedlarstvom. Nekdo, ki je moža dobro poznal, je predsednika svaril; pa Moreno ni veroval, da je mogoča kaka hinavščina. Rekel je: „Videl sem Rajo pred kratkimi pri sv. obhajilu. Kristjan, ki prejema sv. obhajilo, ne more biti morilec. To je podlo obrekovanje.“

Četudi ni nikogar sumničil, vendar se je na skrivnem pripravljaj k smrti. Dne 5. avgusta ga državni svet prosi, naj vendar kaj ukrene, da zavaruje svoje življenje, ki je tako koristno domovini in veri. Predsednik pa tem gospodom odgovori, da je zastoj zavarovati se proti skrivnim morilecem, ter sklene: „So-



delo njegovih rok. Bog tudi vsem rečem vzdržuje in vsak hip daje bivanje in življenje. Bog naposled vlada svet in vodi nas ljudi k določenemu cilju po svoji neskončno modri previdnosti, in zadnji cilj ali konec vsemu, kar je ustvaril, je On sam, Stvarnik vesoljstva. Bog je torej začetnik, Bog je gospodar, Bog je konec vsem rečem.

Iz tega vidimo, da smo mi do Boga v istem razmerju, kakor služabnik do gospodarja, da, še več: kakor otrok do očeta, in nikdar ne more oče tako ljubeznjivo skrbeti za sina, kakor Bog skrbi za nas. To razum dobro spoznava, in še posebno, ako ga podpira nadnaravno razodetje. Ali pa naj razum obstane zdaj pri tem spoznanju? Nikakor ne, ampak nujno mora dalje sklepati: Ako je Bog tako veličasten, najvišje bitje, moram ga občudovati in pred njim strmeti; ako je moj Gospod, moram ga spoštovati ter se mu pokoriti; ako je moj Oče, moram ga ljubiti; skratka, moram imeti živo vero! — Zdravi razum očitno vidi, da je Bog: to mu oznanja ves svet; in enako očitno mora zdravi razum sklepati, da mora spoznanega Boga spoštovati, mu služiti in ga ljubiti. In tega nima delati le „po strani“, po vrhu drugih poslov, nekako „za domačo rabo“, ampak s celim življenjem, z vsemi dejanji in z vsemi močmi, kakor pravi sv. Duh: „Boga se boj in njegove zapovedi drži: z kaj to je ves človek!“ — Vrh tega spoznava človeški um neogibno važnost vere za obstanek in red vsakršnih družb, izmed katerih so države. Naj navedem o tem le pričanje slavnega Washingtona: „Vera in pravnost sta opori države, katerih ta ne more pogrešati. Tisti ni rodoljub, kdor ta močna stebra človeške družbe izpodkopava. Razum in izkušnja dokazujeta, da pravost brez vere nima obstanka. Vera je osnovna podlaga človeške družbe, edini temelj države. Ne bogastvo, ampak hrabri, čisti pobožni možje zagotavljajo bodočnost državam.“ (Dalje prih.)

## Novice.

**V nedeljo vsi v Št. Peter!** — Opozarjamo p. n. slovensko občinstvo na tombolo, katera bo v nedeljo v prijaznem Št. Petru ob 6. uri pop. Ako bo količkaj lepo vreme, doživeli bomo lepo slavnost, katera se po zunanjih pripravah kakor tudi po velikih dobitkih meri s tombolo na Travniku v Gorici.

**Goriški deželni zbor.** — Seja dne 4. t. m. ob 5. uri popoldne. — Poslanec dr. Tuma utemeljuje — po svoje svoje tri v zadnji seji stavljeni predloge glede „uravnave cest na Tolminkem — deloma na Kanalskem in v Brdih“, glede „uravnave hadournikov, rek in potokov“ in pa „glede kredita 40.000 K v podporo male obrti“. Govornik meni nekako, da obstoji zboljšanje malih obrtnikov v znanju podpisovanja menjic in v — knjigovodstvu, posebno kar se tiče krojačev.

vratu, ter ga vleče po ulicah v bližnji potok, kamor so nosili vso nesnago. Pozneje so ga pokopali na pokopališču v kotu za preklete. V njegovi obleki so našli precejšno svoto denarja, ceno zlodejstva. Med tem je nastal okoli predsednika ki je le še dihal, jok in obupen krik. Ljudstvo ga gleda, presunjeno obrača oči proč, upije iz obupnosti in žalosti, vije roke proti nebu, se tolče po čelu, si puli lasi. Nesrečnega predsednika pa nesejo v cerkev, ter ga položijo k nogam kipa žalostne M. B. Duhovnik ga dene v sv. olje, slednjič ga praša, ali odpusti svojim morilecem. Moreno prikima. Že njegov pogled je pričal obžalovanje, vero in ljubezen ki so polnili srce tega velikana po duhu. Četrta ure je umiral junaški predsednik, mučenik za sveto pravico; stopil je pred Božjega sodnika, kateremu je zvesto služil ves čas svojega življenja.

Junaški mučenec je dobil pet strel, štirinajst ran z nožem, edna teh mu je predrila črepinjo. Osem ran je bilo smrtnih. Na njegovih prsih so našli svetlinjo sv. Križa in druga znamenja njegove pobožnosti. Na zadnji strani zapisnika, katerega je imel pri sebi, je še tisti dan bil zapisal besede, vredne služabnika Božjega: „Moj Gospod I. Kr. Daj mi ljubezen in ponižnost in pokaži mi, kaj naj storim danes v Tvoji službi!“

Ta dan je hotel I. Kr. njegovo kri in on mu jo je velesrčno dal.

(Konec prih.)

Prvi in zadnji predlog sta se odkazala pravnemu odseku, glede drugega predloga pa je prepustilo deželnemu glavarju, da ga odkáže odseku, kateri se mu bode zdel primerniši.

Dr. Verzegnassi poroča v imenu pravnega odseka o resolucijah „Katoliško političnega društva za bovški okraj“ in sicer prvič, da se dovoli družbi sv. Nikolaja v Trstu stalna letna podpora 600 K in drugič, da se spremeni volilni red za deželnozborske volitve tako, da bodo volitve direktne, tajne in pa da je volišče volilcev, imajočih volilno pravico v trgih, domači kraj, ne pa kakor je dosedaj bilo, da so morali volilci vseh trgov slovenske strani priti na volišče v Tolmin.

Glede prve resolucije, namreč da se dovoli društvu sv. Nikolaja v Trstu stalna podpora letnih 600 K, preide deželni zbor na dnevni red, glede druge resolucije pa predlaga poročevalec, da se ista odkáže poročevalcu o volilni reformi v upravnem odseku, ki naj o njej poroča deželnemu zboru o svojem času.

Oglašil se k besedi poslanec Grča ter predlaga, da se glede zadnje točke resolucije o premembli volilnega reda tičoč se namreč volišč, naroči pravnemu odseku, da že v sedanjem zasedanju stavi predlog v smislu te resolucije. Glede tega, da o tej premembli poroča pravni odsek že v sedanjem zasedanju, pridružuje se posl. Grča tudi poročevalcu dr. Verzegnassi, na kar se oglašil k besedi poslanec dr. Tuma.

Dr. Tuma se odločno izreče proti predlogu poslanca Grče, ki nalaga pravnemu odseku že danes, kako naj reši ta predlog. Govornik meni, da se kaj takega ne da vsprejeti že zaradi tega, ker bi veljalo za slovenske trge drugo pravilo nego za italijanske. (Poslanec Grča ugovarja, da ni on tega menil)

Predsednik pravnega odseka Marani se čudi poslancu Grči, da pride s takim predlogom zdaj na dan, ko ni v upravnem odseku kot član istega o tem niti znil besede. (Poslanec Grča ugovarja tej opazki). Na to zaprosi besede poslanec prof. Berbuč. On pravi, da podpira predlog poslanca Grče, ker smatra dejstvo, da morajo še dandanes v takozvanem „prosvitljenem veku“ volilci, obrtniki in trgovci iz Ajdovščine iti na volišče v Tolmin, kot nekak — petrefakt iz prejšnjega stoletja. Kdo iz obrtnikov in trgovcev naj zapre svojo obrt ali pa svojo trgovino za dva ali tri dni, naj potrosi za pot obilo denarja, samo zato, da odda svoj glas? — To se pravi ravno tako kakor: vi imate volilno pravico, ali izvršiti jo zamorete le na luni. Po govornikovem mnenju je pač skrajni čas, da se odstrani take anomalije in zato predlaga, da se sprejme Grčev predlog, namreč da se naloži pravnemu odseku, da se stavi že v sedanjih sesiji predlog v smislu omenjene resolucije ter da ga predloži zbornici v potrjenje.

Na to poprosi besede iznova posl. dr. Tuma ter se še enkrat odločno izreče proti predlogu poslanca Grče ter proti izvajanjem prof. Berbuča. Dr. Tuma pravi, da je — napreden, ali da ni še prišel čas, ko bi se volilni red spremenil; on pravi, da naše ljudstvo (tu je govora le o obrtnikih in trgovcih v trgih!) ni še zrelo za tako spremembo, posebno v času, ko ljudje ne znajo še niti brati in pisati. Tu začne vmešavati vmes tudi splošno volilno pravico itd. Poslanec Berbuč dobi besedo, pravi, da tu ne gre za drugo, nego da se sklene, da bodo volilci trgov volili v svojih domačih krajih, da se bodo torej lahko posluževali svoje volilne pravice, kar jim je drugače takorekoč onemogočeno, ako bi morali hoditi volit kakor n. pr. Ajdovci iz Ajdovščine v Tolmin. Na to da glavar besedo poročevalcu dr. Verzegnassiju. Dr. Verzegnassi pravi, da s tem še ni rečeno, da bi njegova stranka glasovala proti premembli volilnega reda kakoršno želi poslanec Grča ter resolucija „katol. polit. društva v Boveu“, da pa ostane pri svojem predlogu, namreč: resolucija se odstopi pravnemu odseku oziroma poročevalcu istega, da o njej poroča že v sedanjem zasedanju.

Deželni glavar pravi, da bode dal na glasovanje najprej predlog poročevalca dr. Verzegnassija, da naj se v principu odstopi resolucija pravnemu odseku, o kateri naj poroča deželnemu zboru že v sedanjem zasedanju; potem pa da bode dal na glasovanje predlog posl. Grče in sicer kot dostavek k prejšnjemu predlogu poročevalca dr. Verzegnassija.

Pri glasovanju so za predlog Verzegnassija glasovali vsi poslanci, za do-

stavek Grče pa samo vsi Slovenci izvzemši dr. Tuma.

Dr. Tuma vstane ter naznani deželnemu glavarju, češ, da so nekateri poslanci za oboje glasovali. „Seveda!“ so odgovorili poslanci, ki so glasovali za oboje, „saj je bilo tudi tako prav!“

Deželni glavar na to podučil dr. Tuma, da so tisti poslanci, ki so glasovali „za oboje“, jedenkrat glasovali za predlog v principu, a drugikat za dostavek k predlogu. Na to je dr. Tuma — obmolknil... Dobil je pa besedo dr. Verzegnassi, ki poroča o predlogu finančnega odseka glede pospeševanja živinoreje. Ko je prišel do prečitavanja dotičnega načrta, predlaga dr. Gregorčič, naj se seja pretrže z ozirom na hudo vročino v zbornici ter na to, da so razni poslanci v raznih odsekih sedeli in delali že predpoludne in popoldne od treh dalje. Predlog je bil sprejet, na kar zaključil dež. glavar sejo in odredi prihodnjo sejo na soboto ob 5. uri popoldne.

Seja dne 6. t. m. ob 5. uri popoldne. Dež. glavar naznani, da je došla deželnemu zboru od občine sv. Križ na Vipavskem prošnja za premembo volilnega reda in sicer tako, da sme mesto sv. Križ voliti z mesti in trgi.

Potem se nadaljuje razprava o zakonski načrtu glede pospeševanja govedoreje v deželi. Ta zakonski načrt bil je končno vsprejet z nekaterimi premembami in dostavki poslanca Lapanje k §§ 15 in 17 in pa z izključenjem § 18 na predlog poslanca Michielija. Ta poslanec je staval tudi predlog da se dežela v živinorejskem pogledu deli v tri in v štiri okraje kakor predlaga to odsek. Poslanca Grča in Tuma sta zagovarjal. sicer odsekov predlog, da bi dežela bila v tem pogledu razdeljena v štiri dele s posebnim ozirom na to, da se na Krasu mora ogajati druga pasma živine, nego na Vipavskem in sploh v dolini. Italijanska večina sprejela pa je Michielijev predlog.

Ta zakonski načrt se je sprejel tudi v drugem in tretjem branju.

Poslanec Grča poroča v imenu pravnega odseka o prošnji občine Šebrelje za podporo, ki naj bi se podelila tej občini za popravilo oziroma za novo zgradbo mostov v Stopniku in Tratah, od katerih eden naj bi bil železen, drugi pa lesen in stavi predlog, da se ta prošnja odstopi deželnemu odboru, ki naj se prepriča, ali je omenjena zgradba oziroma poprava v esnicri potrebna.

Predlog je bil sprejet.

V imenu istega odseka poroča posl. Muhar o sprejetju nekaterih cest in pa zgoraj imenovanih dveh mostov med skladovne. Predlog glede cest se sprejme. Glede omenjenih dveh mostov Stopnik in Trata pa je nastala živahna debata, katere so se udeležili poslanci dr. Marani, dr. Egger, dr. Venuti, Grča, Lapanja, dr. Tuma, dr. Gregorčič in prof. Berbuč.

Vkljub vsem priporočilom in zadrževanjem od strani zgoraj imenovanih slovenskih poslancev, da sta omenjena mosta nujno potrebna za velik del cerkljanskega okraja, se omenjena mosta nista vsprejela med skladovne, nego vsprejel se je posredovalni predlog dr. Marani-ja, da se stvar odstopi deželnemu odboru, ki naj se o krajnem pomenu teh dveh mostov prepriča ter deželnemu odboru o tem še v sedanjem zasedanju poroča.

Na to poroča dr. Tuma o prošnji tolminskega županstva za premestitev pripravnice za učiteljske iz Podgore v Tolmin ter predlaga, da se ta prošnja izroči deželnemu odboru, ki naj stvar natanjko preišče in se o njej pouči ter prošnjo priporoča visoki vladi v uvaževanje.

Dr. Venuti omeni, da je drugi del tega predloga popolnoma v nasprotju s prvim delom, ter pravi, kako da se zamore deželnemu odboru naročati, da prošnjo priporoča visoki vladi v uvaževanje, ko se mora še le prepričati o stvari ter izvedeti, ali je prošnja utemeljena ali ne?! On misli torej, da se zadnji del predloga v tem smislu popravi, da deželni odbor vladi še le potem prošnjo priporoča, ko se je prepričal o njeni opravičenosti.

V tem smislu popravljeni predlog se sprejme.

Seja v torek dne 9. julija. — Na predlog dr. Gregorčiča se je izvolil poseben odsek 7 udov, katerim se je izročil načrt zakona za uravnavo zdravstvene službe v občinah. — Predlog poslanca Panigaja, da naj dežela prispeva 400 K za pogozdovanje gradeškega in tržiškega močvirja se sprejme. — Prošnja cerkljanskega županstva za premembo

zakona glede preskrbovanja ubožcev in onega glede gradbe in vzdrževanja občinskih cest se odbije. — Sprejme se načrt zakona glede občinskih taks, kakor ga je izdal pravni odsek. Občina bo imela pravico v 18 slučajih nalagati takse. — Sprejmejo se vsi računski sklepi raznih zalogov, kakor jih je predložil finančni odsek.

Danes popoldne ob 5. uri je zopet seja. —

**Vodstvo gospejnega društva za izdelovanje cerkvenih oblačil** prosi vse č. gg. župnike in vikarje, da prej ko mogoče naznani svoje želje in svoja naročila glede cerkvenih oblačil, da se o pravem času izdelajo.

**Premeščenja in imenovanja.** — Premeščen so in sicer iz tukajšnje gimnazije gg. profesorji Scharnagl in Streinz; iz tukašnje realke gg. profesorji Brandeis in Kastler; prideta pa in sicer na tukajšnjo gimnazijo g. prof. Artur Petak z Dunaja, na realko pa g. prof. Ignacij Goldbach iz Lito-meric. — Provizorični gimnazijski učitelj g. Fran Žnidarčič je imenovan definitivnim ter ostane v Gorici. — Minister za poljedelstvo je imenoval c. kr. namestništvenega svetovalca in voditelja goriškega okr. glavarstva g. grofa Henr. Attemsa podpredsednikom komisije za pogozdovanje v Primorskem.

**Sklep šolskega leta na goriški gimnaziji.** — Število učencev je znašalo v početku 509, ob sklepu leta 482. Od teh jih je bilo iz mesta Gorice 101. Po narodnosti je bilo 234 Slovencev, 197 Italijanov, 49 Nemcev, 2 Hrvatov, po veri 472 katolikov, 4 protestantje, 5 judov. Odlikovanih je bilo 39; I. red 318, II. red 65, III. red 30, ponavljalni izpit 23, neklasificiranih 7. Število dvojk in trojk je ogromno! Slovenski odličnjaki: I. b. Hrobat Rudolf iz Dobravelj, Nova k Franc iz Gorice, Tonkli Anton iz Gorice, I. c. Pavlin Anton iz Vrtojbe, II. b. Peric Filip iz Sela, III. b. Cotič Bogomir iz Vrha, Fanningar Rihard iz Bovca, Janež Ferdinand iz Tolmina, Kemperle Leop. iz Hudejužne, Pavšič Anton iz Lok, VI. Hrobat Hilarij iz Dobravelj, VIII. Gradnik Alojz iz Medane, Gruntar Franc iz Šmarija, Pavlin Jože iz Vrtojbe.

Med 234 Slovenci le 14 odličnjakov! Iz Gorice je 32 slov. učencev, iz celega tolminskega glavarstva ravno toliko. — Šolnina v I. tečaju 5610 K, v 2. tečaju 6915 K.

Velik davek!

**Na tukajšnjem slovenskem oddelku c. k. ženskega učiteljskega** je osem gojenk napravilo maturo z odliko, namreč Curk, Gomilšek, Knittl, Lukan, Selles, Strel, Zega in Zupančič. Dvajset jih je napravilo maturo povoljno, namreč Bezlaj, Car, Černic, Debenjak, Eppich, Karlin, Klančič, Košuta, Lenardič, Logar, Martelanc, Nöth, Orel, Prinčič, Rusnjak, Thaller, Valenčič, Wrišer, Žgur in Žic. Dve gojenki morata izpit po počitnicah ponavljati. Med navedenimi gospodičnimi so Car, Thaller in Žic Hrvatice.

**Zrelostni izpiti na gor. gimnaziji** so pričeli v pondeljek in končajo jutri. Z dobrim vspehom so napravili do večeraj: Bogomil Berbuč iz Gorice, Michael Bolaffio iz Gorice (z odliko), Karl pl. Braunitzer iz Gorice, Cigoj Anton iz Trzica (privatist), Joahim Corbatto iz Gradeža (z odliko), Jakob Diblas iz Červinjana, Evgen Francovig iz Gorice, Alojzij Gradnik iz Medane (z odliko), Franc Gruntar iz Šmarij (z odliko), Andrej Ipavec iz Ročinja. Pet jih je palo za dva meseca, eden za celo leto.

**Sklep šolskega leta v „Šolskem Domu“** bode v soboto dne 13. t. m. Slovesna sv. maša bode ob 9. uri pri sv. Ignaciju, in ne ob 8., kakor je bilo v torkovi „Gorici“ po pomoti poročano.

V nedeljo 14. ob 9. zjutraj se sklene šolsko leto možke obrtno-nadaljevalne šole, obdarilo se bode pridnejše učence in razdelilo spričevala. Zatim se odpre razstava izdelkov možke in ženske obrtno-nadaljevalne šole, pripravljavnice za izobraževališča in učenk ljudske šole. Razstava bode p. n. občinstvu odprta od 9 do 12 in od 3 do 5 ure popoldne.

**Veliko šolsko veselico** priredil v soboto dne 13. t. m. ob 6. uri zvečer na dvorišču „Šolskega Doma“ učenke deklamatoričnega tečaja. — Zanimiv spored vsega med deklamacijami in petjem veselo igro „V hudih z adregah“ in burko „Kdo je to nare-dil?“ — Vstopnina za osebo 40 vin., sedež 20 vin. Šolska mladina plača polovico. Čisti dohodek pojde v korist „Sol-



skemu Domu". Priporočamo nujno vsem rodoljubom iz mesta in bližnje okolice, naj z obilno udeležbo podpirajo sveto stvar.

**Iz Trsta.** — Veliko pozornost je tukaj vzbudila obsodba državnega poslanca Leopolda Mauronerja. Z raznimi zvijačami je gospa Terezija Stengle, pripravila svojo sestričino siroto Emo Mauroner, da je svojemu zvitemu bratrancu in varuhu Leopoldu Mauronerju, ko je bila še mladoletna, izročila vse svoje precejšno imetje proti dosmrtni renti. Pri sklepanju dotične pogodbe pa je znala gospa Stengle tako obračati, da bi po smrti Eme Mauroner, moralo njej, oziroma njenim dedičem pripasti 40.000 K t. j. polovica imetja.

Sodnija je zdaj na pritožbo Eme Mauroner spoznala, da je vse skupaj bilo brezvestno sleparstvo. G. državni poslanec Leopold Mauroner je obsojen, da mora vrniti Emi Mauroner vse imetje: 106.000 K in poravnati vso škodo, katera se ima posebej še določiti.

Tako je sodnija razsodila v ponedeljek dne 8. t. m.

— Osnovni shod društva „Narodni Dom“ v Trstu je bil v nedeljo dne 7. t. m. Udeležba velika!

**Dekleta, pazite!** — Dan za dnevom bere se, v kake nesrečne zanjke zaide veliko deklet, ki gredo v Trst v službo. Uboge reve kar love, da so nesrečne dušno in telesno. Kako potrebna je podpora društva sv. Nikolaja, ki ima blag, svet namen obvarovat dekleta, da ne zajdejo, in da pridejo v poštene službe.

**„Primorski list“ — osel!** — Kaj takega nismo še slišali! In vendar je te besede zabrusil v nedeljo srdit naprednjak odborniku „Kat. slov. del. društva“ v obraz. Pozneje smo pa izvedli, da pošilja ta Tumovec svoje otroke v laške šole. Taki so ti napredni osli!

**Naprednjaško sleparstvo.** — Neki štajerski poslanec je v „Domovini“ objavil članek, v katerem se dotika tudi žalostnega boja na Goriškem, kateri, pravi, da se bije na pogubo slovenskega naroda in na korist in veselje naših narodnih nasprotnikov.

Pohujšljivka „Soča“ noroglavo dokazuje v 75 št., da naš preprijet je narodu potreben in koristen ter piše, da le nepoznavatelj naših razmer bi sodil, da pri nas na Goriškem se bije boj, ki je na pogubo slovenskemu narodu ter na korist in veselje italijanskih sovražnikov ter vlade.

Tako tedaj! Razpor kateri je nam ugled in upljiv pri vladi in drugorodnih uničil in je razdril med nami vse prijateljske zveze, uničil vse zaupanje in dobrohotnost, oblatil najpoštenejše može in najboljše rodoljube ter jih odgnal od nujnega narodnega dela — razpor, kateri vsem Slovincem povprek uničuje čast in imetje, kateri uničuje naše neobhodno potrebne in z veliko težavo ustanovljene zavode in društva: „Šolski dom“, „Alojzijevišče“, čitalnico in druge — razpor, kateri se je zasejal po vsem Slovenskem, v vsako vas in celo v vsako hišo tako, da si klubujejo zakonski, se prepirajo sorodniki, se sovražijo sosedje, se celo pretepajo in poškodavajo Slovenci drug drugega ter ob tem čas in premoženje zapravljajo — ta nesrečni razpor zdaj pravkar narodno-napredne stranke zagovarjajo ter pravijo, da je za naš narod potreben in koristen. Vrh tega pa širijo s svojo umazano „Sočo“ še npravno pohujšanje, kakoršno uniči vsakega človeka, vsako družino, vsaki narod in državo. Vprašamo zavedno slovensko ljudstvo, ali ni taka pisarija „Soče“ pravo sleparstvo?!

**Škrbina, 3. julija 1901.** Sprejmi dragi „Primorski list“, iz naše občine par vrstic o naših inteligentnih naprednjakih, kako oni čvrsto napredujejo. Ni čuda — saj so vsi dovršili višo gimnazijsko šolo v Škrbini. Pečajo se z vsemi stvarmi, tako da naš trgovec ne more veliko blaga prodati, — ker mu vso kupčijo prevzamejo.

Napredna stranka je v polovici meseca maja t. l. naročila veliko kilov lastike za novo cepljenje in isto svojim ljubljencem prodajala po nižji ceni nego v Komnu ali v Gorici. Bolj inteligentni naprednjaki pa so si za svojo rabo drugo lastiko po višji ceni naročili. Iz tega sklepamo, da so vse druge naprednjake s tisto lastiko za norca imeli. — Vidite kupčevalci lastike, da Vas napredna stranka z vašimi vinarji tepe, ker oni so lastiko ceneje vkupili in velike dobičke v tem napravili.

Inteligentni napredni kapelmajster društva pa se ne peča samo s kupčijo lastike, temuč tudi z drugimi stvarmi, prodaja murovo perje, eno murvo dvema, in druge stvari, opravlja mešetarijo, kupuje psa brez denara. Dne 6. junja t. l. je bil na Vojšćici mlad pes od hiš. št. 20 odzvet. Dolgo se ni vedelo kdo ga ima. Ker pa je dotični gospodar psa srečal na poti, isti dan ko je šel k popoldanski službi božji, veliko število cigánov in škrbinske naprednjake, ki so se iz Kostanjevice proti Gorjanskemu peljali, pal je sum na cigane ali na škrbinske naprednjake. In res! Za nekaj dni so našli psa pri škrbinskem naprednem kapelmajstru! — Škoda, da niso orožniki o tem popred izvedeli, bi bil šel naprednjak v osmo šolo.

Kaj pa to? Agitatorji za državno-zborske volitve tirjajo naprednega volilca, kedaj bode plačal kar je obljubil? Edni pravijo: Ti si mi obljubil 5 gld. in za vino; drugi tirja voz drvi; tretji tirja voz listja itd. Nobeden ga zdaj več ne mara videti, ker spoznali so, da laže.

**Kaj delajo naprednjaki drugod.** — V Marseillu na Francoskem so hoteli napredni liberalci vdreti v cerkev ob veliki slovesnosti, da bi jo onemogočili. K sreči so cerkveni predstojniki izvedeli za to namero prej in so zaprli vrata. Ko je služba Božja končala, so naprednjaki pobožnemu ljudstvu zvižgali.

V Villanovi na Španskem ni hotel napredni učitelj peljati otrok k procesiji sv. R. T. Ker se je temu upr tamošnji župnik, šel je učitelj na njegov dom ter ga z nožem umoril.

V Devain-u na Francoskem je liberalno županstvo škofu prepovedalo birmovati.

Taki so liberalci! Kar delajo zdaj po Francoskem in Španskem, to bodo delali danes leto pri nas, ako jim pustimo, da bo njih veljala. Zatorej na noge, možje, ki ste naše stranke, na noge proti sovražnikom Kristusa in naše sv. vere.

**Solkan.** — Dr. Tumovo „pevsko“ društvo za — pivce prikolovratilo je v nedeljo v Solkanu preganjal furlansko pesem. Kratkočasil je s svojo dolgočasnostjo družbo sam „generalstaber“ dr. Treo. Gosp. „kantušminister“ Stele, ki se je cedil cel čas same „naprednosti“, je dokazal nespodbitno s svojimi srčnomilimi — politično-agitacijskimi govorancami v prilog „napredne“ ideje, kako da je pevska umetnost v Tumovem pevskem društvu nad strankarsko politiko. Kak humbug igrajo ti dečaki s svojim zlorabljanjem naše toli lepe narodne pesmi, se je videlo zlasti v Solkanu. Umetnost prostituirajo ti ljudje v politične svrhe. Skupili pa so jo pošteno. Pametnih ljudi poleg ni bilo. Videlo se je le par mlečnih fantičev. Vendar pa je bil g. Stele, povdarjajoč, „kako naj komu ne vskipi srce kadar se gre za našo milo napredno idejo“, — sladko ginjen. Menda se vendar ni veselil vspeha, ki je pomenil popolen ljasko teh potujočih pivcev? Naravnost ginljiv pa je bil sloves na Dročevem dvorišču. V najintimnejši ljubezni zvezi bi se bili ti napanjekarji kmalu stepli in spopadli. potem ko so se bili obložili z najrazličnejimi ljubeznjivimi priimki. Ne vino, ampak račun kot vedno, jim je zmešal bistre glavice, v katere nikakor ni šlo, kako da mora kdo plačati več kot drugi. Tako izgledajo ti pevski ekskurzi.

**Iz Vel. Žabelj** nam poročajo, da se je v nedeljo javni shod dr. Tume slabo obnesel. To ni bil javen shod, ampak sprehod g. dr. Tume in g. Kocijančiča. Taki shodi ne skalijo vode. Prejeli smo obširno poročilo, katerega pa ne moremo objaviti, ker nam je došlo prepozno. Ob 6. uri se je slavni prireditelj shoda že odpeljal domov.

V nedeljo pojde dr. Tuma na sprehod v Mirnik.

**Iz Branice 8. julija.** (Izv. dop.) — Da bi znani braniški „naprednjaki“, pri katerih pa ni naslediti nobenega najmanjšega napredka razun v podivjanosti in častikraji, svojo goloto zakrili, so začeli zopet neopravičeno napadati č. g. vikarja v svojem glasilu. Ta njih golota pa namreč obstoji v tem, da so bili 3 med njimi radi znanega pretepa pri glavni obravnavi v Vipavi dne 27. junija t. l. obsojeni v večdnevni zapor.\*) Prvi med njimi, ki je najprej napadel mirne mladeniče kat. stranke iz Goč v Glažerjevi gostilni, je

\*) Med tem, ko je bilo vseh 6 gočanskih mladeničev oproščenih t. j. znamenje, da so bili napadeni od naprednjakov. Pis.

dobil tri tedne zapora in 40 K globe radi telesnega poškodovanja. Drugi naprednjak pa 6 dni zapora, tretji pa 4 dni. To je istinito lep sad naprednjaškega delovanja; ostali zatoženci so se pa znali izviti iz roke pravice po večkratnem zaslišanju.

Kako „pobožni“ so nekteri izmed naprednjakov, se razvidi iz tega, da so videli ob naši 3. jubilejni procesiji 30. jun. t. l., ki se je vršila po 5. uri zjutraj, prvega med naprednjaki pijanega capljati s procesijo, da se je to moralo studiti ljudstvu. Njegov brat pa je nedavno davil svojo mater. Dne 7. t. m. pa je zasačil ob začetku sv. maše po 10. uri zj. neki gospodar trojico onih naprednjakov tresi ravno zdrele hruške na svoji njivi blizu cerkve braniške, ktere je dobro oštel in bodo prejeli tudi zaslužen kazen radi poljske tatvine. Eden med tistimi tremi uzmoviči je bil kot spredaj omenjeno, obsojen radi pretepa v 6 dnevni zapor. Kako da se isti večkrat tudi v cerkvi in okolu cerkve nedostojno obnašajo, se tukajšno pošteno verno ljudstvo večkrat proti gosp. vikarju britko pritožuje. In ti naj bi imeli smisel za napredno misel?! In od takšne napredne mladine naj bi mogel naš narod boljše prihodnost pričakovati?! Kdo se ne bi temu smejal, ko bi stvar ne bila tako resna?! Takšnemu napredku se mora vsak poštenjak vpirati z vsemi močmi!

**„Katol. pol. društvo v Bovecu“** priredi dne 21. julija velik shod z raznovrstnim vzporedom. Ta dan se sestavi tudi gospodarski program za bovški okraj, kateri se odpošlje kot spomenica na ministerstvo. Bovško vidno hira in propada, pomoči ni od nikjer, in kaj drugega nam ostaja, kakor krepko potrkati na vrata onih, ki morejo in so dolžni pomagati — na vrata vlade.

Na shodu bo govoril mej drugimi tudi Bovečanom vže od lani znani, priljubljeni ter strokovno vrlo učeni pred. g. Dr. Jan. Ev. Krek iz Ljubljane. Vabimo na veliko udeležbo. Odbor.

**Iz Bovca.** — V nedeljo smo imeli v Bovecu slavnost, ki ni bila sicer dolga, a pomenljiva. Ta dan se je imel slavnostno pripeti časti vrednemu starčku g. Jožefu Paherju srebrni zaslužni križec za zasluge.

Kraj za to je bil odločen v prostorih davkarije, kjer je slavljenec služboval kot sluga dolgo vrsto let. V ta namen so bile tu-li zastave razobešene na poslopju. Krog 1/2 11 se je zbralo v davkariji več gospodov, med njimi gosp. glavkar tolminski, ki je slavljenca izročil križec, dalje kot povabljeni pred. g. dekan, g. župan, g. davkar, g. sodnik ter drugi uradniki, vsi v svojih uniformah. — Odlikovanec, g. J. Paher je bil vže večkrat odlikovan kot vojak, kjer je bil znan pod imenom „Husarenbändiger“, ter kot uradnik, in njegove prsi diči celih devet medalij, med katerimi se odlikuje velika srebrna medalja, ki jo je dobil radi svoje srčnosti in poguma. Tudi se mora častiljivemu možu priznati, da je v celni kronovini največ časa služil — nad 57 let, in je stopil v pokoj še le lani v 77 letu svoje starosti.

Zaslužnemu in vsega spoštovanju vrednemu starčku, katerega še ni visoka starost nič upognila, želimo, da bi ga ljubi Bog ohranil še dolgo let zdravega in čvrstega na duši in na telesu — da bi še dolgo užival mirno sad svojega truda, izredno zaslužen pokojnino.

**Prišel je ravno prav!** — Pretel teden padal je po Krasu prav dober dez. Prišel je ravno za časa, ker vse je že po istem hrepenelo. Poljski pridelki so precej trpeli, zdaj pa je vse oživel.

**Strelna je udarila** včeraj v dveh krajih v Gorici: pri „rusi hiši“ v dimnik, ki se je porušil in pa v neko hišo na Rojcah.

**Shod socijalnih demokratov,** ki se je vršil v nedeljo v Dreherjevem salonu, je bil jako buren. Znani Učekar je napadal krščanske socialiste, odgovarjal mu je dr. Faidutti. Med zborovalci nastal je tak nemir, da se je moralo zborovanje zaključiti.

**Osmice!** — Po Krasu je tudi letos vse polno osmic, to je točarenja vina na svojo roko. Tako je. Ljudje vina oddati ne morejo, točijo ga sami. Da bi le enkrat prenehala nesrečna klavzula, drugače je kmet uničen.

**Delo na vipavski železnici** naglo napreduje. Razlaščevanj posestev se vrši povsod mirnim potom, kar je najbolje. V tem mesecu bo komisija za razlastitev posestev dokončala svoje delo.

**Velika nesreča pri Dornbergu.** — V torek večer se je pri Dornbergu

vsula zemlja na delavce, ki delajo vipavsko železnico. Zasulo je tri. Izkopali so jih po dveh urah. Eden je bil mrtev, druga dva nevarno ranjena.

**V Oseku** smo oblačili v nedeljo dne 7. t. m. petindvajset č. g. odkar imamo duhovnika. Ob en. u. je imelo biti tudi blagoslovljenje sv. križa, kar pa je moralo izostati, kajti križ ni še došel. Označevali smo tudi št. 1 sv. Urha. Imeli smo dve sv. maši. Pred. blagoslovom je bila procesija z Najsvetejšim okolu vasi. Vsa vas je bila v zastavah in krasen slavolok je pričal o živi veri dobrih duhovljanov.

— Poročati moram tudi, da bolezen pri otrokih se zdaj ni nehala. V teku enega meseca je umrlo v celih duhovnji 25 otrok in sicer v Oseku 15 in v Vitovljah 10. V Oseku so v eni družini imeli tri otroke, pa vsi trije so umrli, v drugi so imeli dva otroke, pa oba sta umrla. Lahko si mislite žalost starišev.

**Devin.** — Po zadnjem ljud. štetju ima občina Devin okroglo 500 duš. Bližajo se obč. volitve. Pripravite se devinski Slovenci, kajti „Lega“ ne spi!

**V Benetkah** bo dne 21. t. m. navadna velika slovesnost v cerkvi oo redemptoristov. Že dan popred v soboto zvečer bo velika razsvetljava na morju in v zraku pred baziliko Odrešenikovo. Letos, o priliki novega veka in sv. leta bo slavnost mnogo povečana.

**Orglje v Vinici.** — Tvrška „Brata Zupan“ iz Kamne gorice na Gorenjskem je postavila nove orglje v župni cerkvi v Vinici na Belokranjskem. — Obširno oceno je prinesel „Slovenec“ v št. 150 in 151. V njej beremo, da je te orglje pristevali med najboljše na Slovenskem. Čestitamo slavni tvrčki ter jo toplo priporočamo.

**Za „Alojzijevišče“.** — Monsignor dr. Sedej 5 K, č. g. Filip Abram 5 K.

**Listnica.** — Iz Berij pri Gorjanskem: Prejeli. Morda priobčimo, pa ne razumemo dobro. Iz Kožbane: Ne razumemo! Iz Gorjanskega in iz Komna: Prihodnjic.

## Socijalne drobtinice.

**Kako sta se kovač in kmet odvadila žganja.** — Pred kakimi 20 leti je živel nekje na Predariskem kovač, ki je rad pil žganje. Imel je 12letno hčerko Lilko. Pobožna deklica je vedno molila, naj ljubi Bog reši očeta nesrečnega žganjarstva. Oče zbolil, tri mesece je ležal. Dobra hčerka je bila vedno pri bolniku. Če je ni bilo, je oče popraševal: „Ali ne pride Lilka?“

Nekega dne sedi oče v starem naslonjaču, hči stoji poleg njega. Deklica prime očeta za roko, ter spregovori: „Kaj ne, da, oče, ko ozdravite, ne boste več pili žganja?“ „Zakaj pa ne?“ praša oče. „Oh!“ pravi hčerka, „zato ne, ker drugače zopet zbolite in umrjete; kako hudo bo potem za mamo in mene“, ter začne ihteti.

Besede in solze otrokove ganejo očeta; kratko in odločno reče: „Otrok! zanaprej nočem več žganja!“ Lilka nasloni glavico na očetovo rame, ter mu hvaležno poljubi roko.

Ne dolgo potem je kovač zopet zdrav in vesel vihtel kladvo od zore do mraka. Steklenica ki je prej večkrat romala v žganjarijo in nazaj, je zdaj počivala v kleti; nikdo se ni več zmenil zanjo.

Sedem mesecev že kovač ni več pokusil žganja, četudi je imel kedaj hude skušnjave. Danes pa pride v kovačijo bogat kmet, kateri je dal kovaču že obilo zaslužka. Prišel je obračunati in plačat. Ko obračunata, položi kmet precejšno svoto na mizo, ter zahteva steklenico žganja; mož ga je rad potegnil. Kovač je v zadregi, pa reče, kar moč prijazono: „Veš, da ne pijem več žganja, in od moje bolezn sem ga tudi nimam več pri hiši.“ „Dobro“, pravi kmet, „tu imaš pet grošev, pošli ponj, bova enkrat trčila.“ „Če je prav hočeš žganje“, pravi kovač, „ga že sam plačam, pijem ga pane.“ „E, prismođa“, se ujezi kmet, „že tolikokrat sva ga skupaj pila, ga bova tudi danes. Če si pa ti trmast, znam biti tudi jaz; poznam pot v drugo kovačijo.“

To prestraši kovača, ker po svoji bolezn pogreša že čari najpoboljše obiskovalce. Malce pomisli, stopi v klet, ter prinese steklenico, pokliče Lilko. Hči uboga in žalostno sprejme steklenico in denar. Do gostilne ni bilo daleč.

Mej tem je kovačica pripravila nekaj za prigrizek; kmet je plačal, ter dal nova naročila. Deklice pa le še ni nazaj.

„Dolgo je ni“, pravi kmet, le „poglej, ali še ne gre“. Kovač stopi ven, ter vidi



na voglu hčer, ki se joče. „Kaj pa ti je?“ de oče, „si li zgubila denar, ali ti je slabo?“ „Oh! ljubi oče“, odgovori Liška, „nikar ne pošiljajte po žganje, tako začnete zopet piti in zbolite“. „Oh, zato se jočeš?“ Kovač se obrne v stran, povese oči, ter ukaže hčerki: „Otrok! Razbij steklenico“. Otrok dvomi, da misli oče resno. Oče ponovi: „Razbij steklenico! Ta reč ne sme več v hišo“. Ko ga deklica še ne uboga, zagradi kovač sam zapeljivo posodo ter jo raztrešči ob hišni vogal, prime deklico za roko, ter gre v hišo.

Mirno razloži kmetu vse, kar se je zgodilo. Kmet molči. Slednjic spregovori: „Prijatelj! Ko bi tudi jaz imel otroka, ki me tako ljubi, bi bil srečen“. Dve debeli solzi ste mu kanili po obrazu; poslovil se je z besedami: „Kar zamore kovač, zamore tudi kmet“. In držal je besedo. Na stare dni je večkrat pravil, kako je pustil žganje. J. K.

### Za kratek čas.

**Petere velemoči.** — Mladi Mojzes pride nekega dne s časnikom k očetu in vpraša: „Tataleben“, tu berem, da je za novo egipčansko posojilo pet veledržav sprejelo poročilo. Katere so te veledržave? — Stari Mojzes odgovori smehljaje: „Tu na koncu stoji izrečno: Podpise sprejemajo: 1. Rotšild v Parizu, 2. Rotšild v Londonu, 3. Rotšild v Frankobrodu, 4. Rotšild na Dunaju, 5. Bleichröder v Berlinu. Vidiš, te so petere velemoči“.

**Praden učence gladi mačko:** „O mucka, mucka, kako se ti dobro godi: Umivati se ti ni treba, moliti ne, učiti se tudi ne, najmanj pa v šolo hoditi“.

**Goljevica pri Gorenjempolju dne 9. junija.** Nekdo nam piše: Lelos trpimo venko škode zaradi zajcev, ker jih je g. Konjedic premalo postreljal.

**Iz Kožbane.** — Dne 2. junija je prišel g. dr. Tuma v Kožbano. Želel je slišati kožbanske „tamburaše“. Pohvale prave do zdaj še niso dobili tamburaši, najbrže ker niso imeli se seboj „not“, in je bil „takt“ ves zmešan.

### Proda se hiša

in lep kos zemljišča tik hiše v Hruševici št. 36

na Krasu po znižani ceni. Lastnik tega premoženja je na solkanski cesti št. 14 pri Gorici.

### Naznanilo.

Ker se me išče še vedno na Travniku št. 11, kjer sem delal prej in je sedaj tam fotograf Marega, javljam s tem slavnemu občinstvu, da se nahaja moj novi atelje že dve leti v

#### Gosposki ulici

št. 7 II. nadstr. v hiši „Gor. ljud. posojilnice“, kjer je tudi „Krojaška zadruga“. Atelje je v vsakem oziru najmodernejši, najlepši, največji v Gorici, ter urejen velikomestno.

Priporočaje se tudi v bodoče naklonjenosti slavnega občinstva, bilježim se z odličnim spoštovanjem

#### Ant. Jerkič,

odlikovani fotografski zavod v Gorici, Gosposka ulica 7.

Krojaški mojster

### Franc Čufer

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7 v hiši g. J. Kopača pri okr. sodnji, izdeluje

vsakovrstne obleke za moške po meri, bodisi lince ali pa priproste.

Priporočaja se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini in učencem srednjih in ljudskih šol za obilna naročila.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo novo urejeno

### prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pi-jace n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf.) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

#### Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici h. št. 1. v lastni hiši, kjer je „Trg. obrt. zadr.“

### „Krojaška zadruga“,

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici,

Gosposka ulica hiš. št. 7.

#### VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas v največji izberli, kakor: sukno, platno, prtenino, Chiffon, oksfort, srovice, vsakovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce, Jäger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.

Cene so stalne brez pogajanja.

### Izvrstna goriška vina

ima na prodaj

Kmetijska zadruga v St. Petru (pri Gorici).

Priporočaja ista tudi za maše č. gg. duhovnikom. Za pristnost se jamči.

#### Nova delavnica

### cerkvenih posod in orodja.

Gorica, magistratna ulica št. 8.

Podpisani vsvoja si naznanili preč. duhovščini, da je odprl novo delavnico cerkvenih posod ter se priporočaja za naročbe svečnikov, svetilnic itd. v vsakovrstni kovini in v vsakem slogu po najnižjih cenah.

Ker še nima ilustrovanih cenikov, pošlje po želji preč. duhovščini obrise raznih posod in orodja.

Priporočaja se tudi za popraviljanje rabljenih reči, jih zopet posrebrni in pozlati tako, da dobijo prvotno stanje.

Izdeluje strelovode po najboljših iznajdbah in popravlja že rabljene.

Udani

Frane Leban,

srebrar.

### Anton Fon,

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici, ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krčmi pristna domača vina ter postreže tudi, z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

### Sadjarsko in vinarsko društvo za Brda v Gorici

Prodaja naravne in pristne briske pridelke po zmernih cenah.

Zaloga pristnih vin:

burgundeca, rizlinga, modre frankinje in drugih.

#### DESERTNA VINA.

Sedež društva je:

Gorica, ulica Barzelilni št. 20.

## Saunig & Dekleva

v Gorici.



Prva slovenska zaloga vsakovrstnih šivalnih in vezejnih strojev (Stickeremaschinen), kakor tudi dvokoles ter samokresov v ulici Municipijo št. 1.

Lastna mehanična delavnica in popraviljalnica šivalnih strojev, dvokoles v Nunske ulici hiš. št. 16.

Šivalne stroje se jamči za pet let.

Pred konkurencijo nič strahu!!!

#### Lekarna

### Cristofoletti v Gorici

Prave in edine žel kapljice z znamko sv. Antona Padovanskega.



(Varstvena znamka)

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. — Te kapljice uredijo redno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. — Okrepé želodec, storé, da zginé v kratkem ča.r omotica in žilovna lénosí n.vostj. Te kapljice tudi storé, da človek raje jé.

Cena steklenici 60 vin.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu. Za naročitve in pošiljate pa jedino ie v lekarni

CRISTOFOLETTI v Gorici.

### Anton Obidič,

čevljar

Semeniška ulica hiš. št. 4 Gorica,

priporočaja se

za raznovrstna naročila po meri za gospe in gospode.

Naročila se izvršujejo hitro.

### Odlikovana kleparska delavnica

### Artur Malutz

v Gorici

Ozka ulica št. 1. — Via Stretta št. 1.



Priporočaja iz lastne zaloge izvrstne in trpežne škropilnice proti peronospori,

(prenovljene po Vermorelovi sestavi). Baker je trd in svetel. Zaliske (valvole) se more lahko premeniti. — Škropilnica je sestavljena priprosto in tako, da škropi lahko na tri načine po volji škropileca.

Cena je zelo nizka.

Sprejemlje v popravo in v prenovljenje škropilnice raznih sistemov in postreže v popolno zadovoljnost stranke.

Priporočaja tudi stroje za žveplanje sodov iz cinkanega železa, priprave za obvarovanje vina pred plesnobo in cikanje m pri točenju iz soda (kan), mohove za žveplanje grozdja raznih sistemov, cevi iz gume za vsakovrstne škropilnice. — Sprejema vsa v kleparsko obrt spadajoča dela, postavlja strelovode itd. itd.



### C. kr. priv.

civilni, uradniški in vojaški krojač in trgovec

v Gorici, na Travniku št. 22 I. nadstr.

### M. POVERAJ,

P. n. občinstvu priporočaja svojo izbrano zalogo vsakovrstnega blaga iz avstrijskih in inozemskih tovarn ter gotovih oblek, sobne in dežne plašče, vsakovrstno možko perilo, srajce Jäger, spodnje hlače ter nogovice, oficirske in uradniške priprave, sploh vse, kar je treba paradnim odlokom za vsaki stan.

Lepa priročnost za letno sezono!

Radi preselitve s 1. avgustom 1901 na Travnik št. 5 v prilijče

se prodaja blago po tovarniških cenah!

### Teodor Slabanja,

srebrar,

v Gorici, ulica Moreli 12,

priporočaja prečast. duhovščini za izdelovanje cerkvenih posod in orodja. Pripravo cerkvenega orodja olajšuje revnim cerkvam s tem, da daje tudi na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalec sam lahko določi.